

การพัฒนาแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับ สถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี

THE DEVELOPMENT OF THE EFFECTIVE INTERNAL QUALITY ASSURANCE MODEL FOR SMALL SCHOOLS IN SUPHAN BURI PROVINCE

ผู้วิจัย

จิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ¹

Jitwimon Klaysubun

กรรมการควบคุม

รศ.ดร. บุญเรียง ขจรศิลป์²

ดร. พิกุล เอกวารังกูร²

Advisor Committee

Assoc.Prof.Dr. Boonreang Kajornsinn

Dr. Pikun Ekwarangkoon

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวคิดและแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบฯ ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และประเมินรูปแบบฯ และ ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบฯ กลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 81 คน ครู จำนวน 159 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การสอบถาม การสังเกต และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติบรรยาย และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วยโครงสร้างการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบตามระบบการประกันคุณภาพ

การศึกษาภายในสถานศึกษา และ 2) ผลการประเมินรูปแบบ พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความเป็นประโยชน์ และมีความถูกต้องตามหลักการประกันคุณภาพภายใน

คำสำคัญ : รูปแบบการประกันคุณภาพภายใน, สถานศึกษาขนาดเล็ก

ABSTRACT

The main objective of this research was to develop the effective internal quality assurance model for small schools in Suphan Buri province. The step of this study composed of four phases as follows: phase 1-studying the concepts and current status of the internal quality assurance, phase 2-constructing the model, phase 3-trying out and assessing the model and phase 4-improving the model. The study groups consisted of 81 administrators, 159 teachers and 2 supervisors.

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

The data were collected from document, interview, questionnaires, observation and focus group. The quantitative data were analyzed by descriptive statistics and qualitative data were analyzed by content analysis. The research findings were as follows: 1) The effective internal quality assurance model for small schools in Suphan Buri province consisted of the operational structure which composed of 8 factors of the internal quality assurance system. 2) The results of the model evaluation indicated that the model was property, feasibility, utility and accuracy was fit to the internal quality assurance.

Keywords : Internal Quality Assurance Model, Small Schools

บทนำ

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติโดยเน้นการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นคุณภาพและเป็นระบบ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547: 37-38) ความสำคัญของการประกันคุณภาพเป็นกระบวนการเพื่อการสร้างเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ กำหนดกระบวนการของการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพว่ามีความสัมพันธ์กัน 3

ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพ ซึ่งทั้ง 3 ประการจะช่วยในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีระบบและนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ผลการประเมินเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของไทย พบว่า มีแนวโน้มต่ำลง (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2552: 4) สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสอง (พ.ศ. 2549-2553) โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสองตั้งแต่ พ.ศ. 2549-พ.ศ. 2551 จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่ามีสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4,384 แห่ง จากสถานศึกษาที่เข้ารับการประเมินจำนวน 20,533 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 21.35 เมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานมากที่สุดทั้ง 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 72.10 84.81 และ 87.91 ของสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานในแต่ละปี (ข้อมูลสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา ณ วันที่ 13 มกราคม 2552)

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษายังไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควรจึงทำให้ผลการดำเนินงานที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีอัตราการไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2549-2551 ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาที่ยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานของ

สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 (แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ ระยะที่ 2 : 2553-2555) ที่มีการจัดโครงการเพิ่มประสิทธิภาพสถานศึกษาที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 1) และเมื่อพิจารณาผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองในเขตพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่ามีสถานศึกษาที่ไม่ได้รับรองมาตรฐานจำนวน 115 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 106 แห่ง สอดคล้องกับผลการประเมินในระดับภาพรวมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศเช่นเดียวกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อให้สถานศึกษามีกรอบทิศทางในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามขั้นตอนในรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อเป็นทางเลือกในการนำไปใช้เพื่อการพัฒนาให้เกิดคุณภาพ ซึ่งเน้นที่กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้เกิดผลผลิตที่มีคุณภาพ และเพื่อนำไปสู่คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนางานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิผล

2. เพื่อสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี

3. เพื่อทดลองใช้และประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี

4. เพื่อปรับปรุงรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวคิดและแนวทางในการพัฒนากระบวนการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิผล
วิธีดำเนินการประกอบด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่

- 1) การศึกษาเอกสาร แหล่งข้อมูล ได้แก่ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน วารสาร หนังสือ ตำรา บทความ และวิทยานิพนธ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

- 2) การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหารหรือครู จำนวน 74 คน ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายใน สังกัดอยู่ในกลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีผลการประเมินคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การแจกแจงความถี่ และร้อยละ

3) การศึกษาสภาพการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จในด้านการประกันคุณภาพกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 3 คน และครู จำนวน 9 คน สังกัดสถานศึกษาขนาดเล็กที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ เป็นสถานศึกษาที่มีผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาจากเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับดีมากและมีผลการประเมินคุณภาพภายนอกสอง (พ.ศ. 2549-2553) อยู่ในระดับดีมาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี วิธีดำเนินการประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่

1) การยกย่องรูปแบบฯ ตามระบบการประกันคุณภาพภายใน 8 องค์ประกอบ โดยใช้ข้อมูลจากผลการสังเคราะห์การศึกษาเอกสาร การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพ และการศึกษาสภาพการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จในด้านการประกันคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

2) การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เพื่อพิจารณารูปแบบฯ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน ที่มีผลงานด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยเป็นผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาจากเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับดีมาก

และผลการประเมินคุณภาพภายนอกสอง (พ.ศ. 2549-2553) อยู่ในระดับดีหรือดีมาก ครู จำนวน 2 คน ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยเป็นครูที่สังกัดอยู่ในกลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็กที่ประสบความสำเร็จในงานด้านการประกันคุณภาพภายในและมีผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาจากเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับดีมากและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสอง (พ.ศ. 2549-2553) อยู่ในระดับดีหรือดีมาก ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบหรือระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและเป็นศึกษานิเทศก์ที่ดูแลเกี่ยวกับงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยตรง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ร่างรูปแบบฯและประเด็นการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

3) การศึกษาผลยืนยันฉันท์มติ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 74 คน และครู จำนวน 148 คน ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยเป็นบุคลากรที่สังกัดอยู่ในกลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีผลการประเมินคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การแจกแจงความถี่ และร้อยละ

4) การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของรูปแบบฯ กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 74 คน และครู จำนวน 148 คน ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยเป็นบุคลากรที่สังกัดอยู่ในกลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีผลการประเมินคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี วิธีดำเนินการประกอบด้วย 2 กิจกรรม ได้แก่

1) การทดลองใช้รูปแบบฯ กลุ่มที่ทดลองใช้รูปแบบ ได้แก่ ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ จำนวน 5 คน ใช้ระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา ในการทดลองใช้รูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูลและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

2) การประเมินรูปแบบฯ กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี วิธีดำเนินการ คือ การปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะจากกระบวนการทดลองใช้ โดยใช้ข้อมูลจากผลการทดลองใช้และการประเมินรูปแบบฯ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยขอเสนอผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการศึกษาแนวคิดและแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนางานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิผล

1.1 ผลการศึกษาเอกสารและการสังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า หลักการของการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย กระบวนการดำเนินงานที่มีความสัมพันธ์กัน 3 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพการติดตามตรวจสอบคุณภาพและการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระบวนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตามวงจรคุณภาพ PDCA ตั้งแต่ขั้นการวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการทบทวน (Act) เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดดังกล่าวมาผนวกกับแนวคิดของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วยการทำงานโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม 8 ประการ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกลุ่มกระบวนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตามวงจรคุณภาพ PDCA และองค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยในกระบวนการดำเนินงานดังกล่าวจะเน้นหลักกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขนาดเล็กตามระบบการประกันคุณภาพภายในทั้ง 8 ด้าน เมื่อพิจารณาปัญหาที่มีจำนวนมากที่สุดในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา คือ ปัญหาด้านบุคลากรในสถานศึกษาขาดความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ร้อยละ 96.30 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา คือ ปัญหาด้านบุคลากรในสถานศึกษาขาดความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาการ

จัดการศึกษาของสถานศึกษา ร้อยละ 92.59 ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ คือ ปัญหาด้านบุคลากรในสถานศึกษาขาดความรู้และความเข้าใจในการจัดทำฐานข้อมูลบนระบบคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 98.15 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา คือ ปัญหาด้านบุคลากรในสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามแผนและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 83.33 ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา คือ ปัญหาด้านกรรมการสถานศึกษาไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาร้อยละ 92.59 ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา คือ ปัญหาด้านผลการประเมินไม่ได้สะท้อนคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ร้อยละ 85.19 ด้านการจัดทำรายงานประเมินคุณภาพภายใน คือ ปัญหาด้านข้อมูลแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในการจัดทำรายงานประเมินคุณภาพภายในไม่เป็นปัจจุบันและด้านข้อมูลสรุปผลการพัฒนาและการนำไปใช้ในการจัดทำรายงานประเมินคุณภาพภายในไม่มีความครบถ้วน มีจำนวนเท่ากัน ร้อยละ 75.93 และด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษายกอย่างต่อเนื่อง คือ ปัญหาด้านบุคลากรในสถานศึกษาขาดจิตสำนึกในการพัฒนาการดำเนินงานที่เอื้อต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษา ร้อยละ 70.37

1.3 ผลการศึกษาข้อมูลสถานศึกษาขนาดเล็กที่ประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมของการดำเนินงานการประกันคุณภาพในสถานศึกษา แนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การใช้หลักการทำงานร่วมกันให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน ร่วมกันรับผิดชอบทั้งผู้เรียนและสถานศึกษา การดำเนินงานทุกอย่างเป็น

การทำงานแบบพี่น้อง เมื่อมีปัญหาจะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ช่วยกันแก้ปัญหาด้วยกัน โดยยึดการทำงานตามวงจรคุณภาพ PDCA มีการวางแผนดำเนินงาน ติดตามตรวจสอบ และทบทวนการทำงานในทุกงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพเป็นการทำงานที่ทุกคนจะต้องทำเพื่อช่วยกันในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป หากสถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินงานที่ดีสามารถดำเนินการได้ตามแผนที่วางไว้ ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานก็จะสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างเป็นระบบ โดยปัจจัยความสำเร็จของการประกันคุณภาพภายในในสถานศึกษา คือ การที่ผู้บริหารเข้ามามีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการงานให้เป็นระบบเป็นที่ปรึกษาให้ครูได้ ส่วนครูในสถานศึกษาก็ต้องมีใจในการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือร่วมมือกันทำงานดำเนินงานจริงในทุกกระบวนการเพื่อให้สามารถเข้าในการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน

2. ผลการพัฒนาาร่างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี

2.1 ผลการยกกร่างรูปแบบฯ พบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรีที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก และการศึกษาข้อมูลสถานศึกษาขนาดเล็กที่ประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในควรยึดตามแนวทางระบบการประกันคุณภาพภายในที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เนื่องจากเป็นแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในที่สถานศึกษา

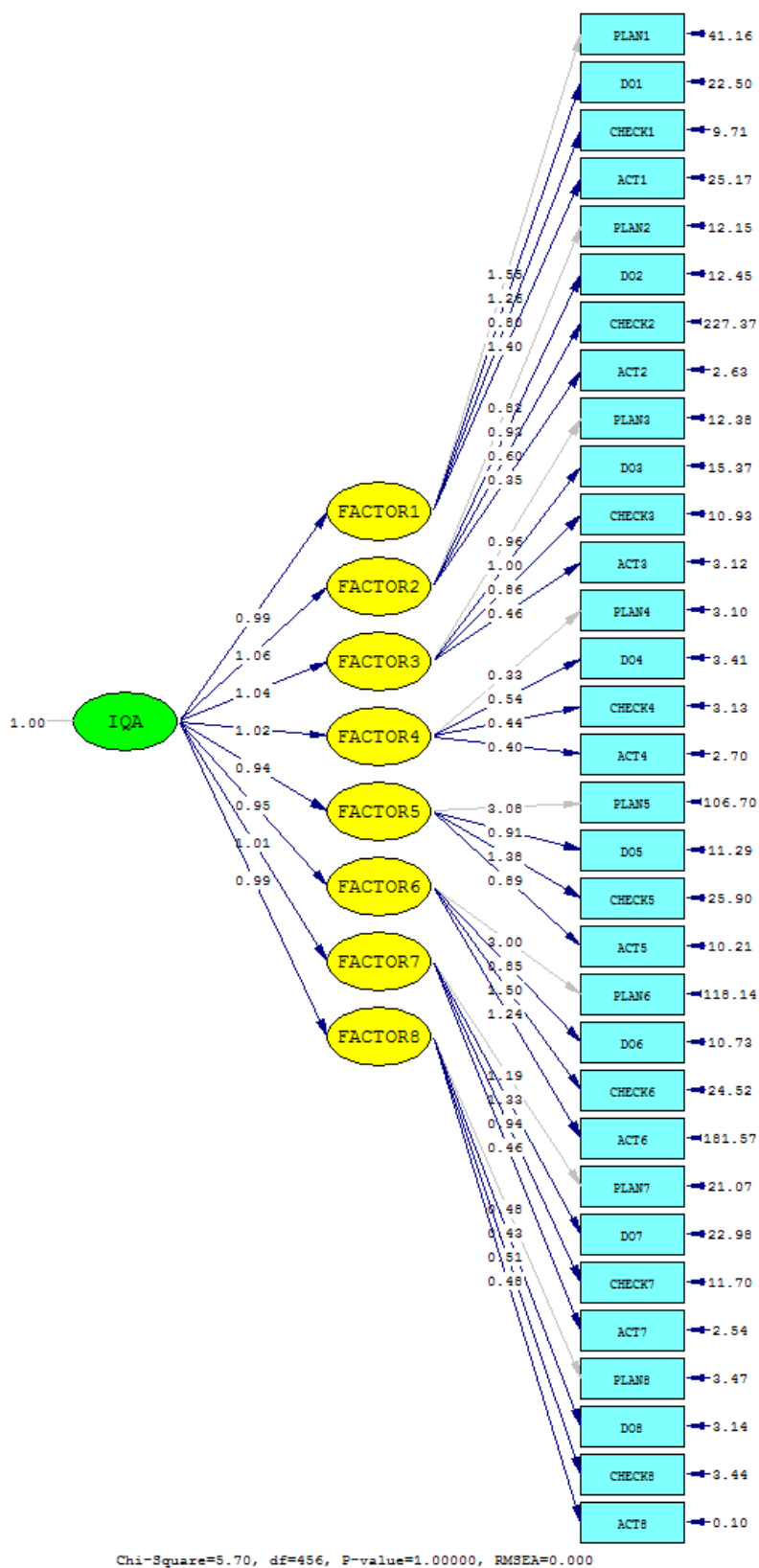
ทุกแห่งจะต้องดำเนินการตามกฎกระทรวง โดยผู้วิจัยได้ผนวกกับแนวคิดของกระบวนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตามวงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการทบทวน (Act) เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

2.2 ผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับประเด็นที่กำหนดไว้ในรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี

2.3 ผลการยืนยันอันดับตามติของรูปแบบเป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในเกี่ยวกับการพิจารณาความเหมาะสมในการนำไปใช้ปฏิบัติจริงของรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรีที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ตามระบบการประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษา ซึ่งผลการศึกษายืนยันอันดับตามติ พบว่า ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในเห็นด้วยตามประเด็นของรูปแบบในทุกประเด็น

2.4 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรีมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า χ^2 เท่ากับ 5.697 df เท่ากับ 456 p-value เท่ากับ 1.000 NFI เท่ากับ 0.989 NNFI เท่ากับ 37.970 CFI เท่ากับ 1.000 IFI เท่ากับ 9.459 AGFI เท่ากับ 0.998 RMSEA เท่ากับ 0.000 RMR เท่ากับ 0.272 แสดงว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรีที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความตรงเชิงโครงสร้างตามแนวคิดการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ปราบกฏดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลองค์ประกอบรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับ สถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ผลการทดลองใช้และประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษานาเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี

3.1 ผลการทดลองใช้รูปแบบฯ พบว่า การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารและคณะครูมีแนวทางและมีความเข้าใจในการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษามากขึ้น มีแผนการดำเนินงานการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาการจัดทำมาตรฐานการศึกษามีการวิเคราะห์มาตรฐานการจัดการศึกษา เช่น มาตรฐานชาติมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการวิเคราะห์ความต้องการตามบริบทของสถานศึกษาร่วมด้วย ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและคณะครูมีแนวทางและมีความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษามากขึ้น ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา มีการวิเคราะห์ร่วมกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและนโยบายทางการศึกษา โดยจัดทำตารางความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาการจัดการศึกษากับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และตัวบ่งชี้ต่างๆ มีแผนการดำเนินงานการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบมากขึ้น รวมทั้งมีการตรวจสอบความสอดคล้องของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและความต้องการของสถานศึกษา/ท้องถิ่น ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ คณะทำงานมีการจัดเก็บแฟ้มหลักฐานข้อมูลที่เป็นระบบมากขึ้น โดยมีการเชื่อมโยงกับมาตรฐาน และตัวบ่งชี้อย่างชัดเจน มีการจัดทำตารางอ้างอิงหลักฐานประกอบในแต่ละมาตรฐานเพื่อให้สะดวกต่อการตรวจประเมินคุณภาพ มีการพัฒนาเรื่องการจัดเก็บฐานข้อมูลในระบบ

คอมพิวเตอร์ มีการตรวจสอบความสมบูรณ์และความเป็นปัจจุบันของฐานข้อมูลโดยครูฝ่ายวิชาการ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา พบว่าผู้บริหารมีคำสั่งการมอบหมายหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจน มีการจัดทำรายงานสรุปการดำเนินงานโครงการเมื่อสิ้นสุดโครงการนั้นๆ และจัดทำตารางการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและคณะครูมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพงานมากขึ้น มีแผนการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และมีการนิเทศติดตามงานโดยผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพภายใน พบว่า ผู้บริหารและคณะครูมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่การประเมินคุณภาพภายในมากขึ้นมีแผนการติดตามตรวจสอบ การประเมินคุณภาพภายในอย่างชัดเจน มีการจัดทำกรอบการประเมินและเครื่องมือตามมาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาด้านการรายงานประเมินคุณภาพภายใน พบว่า ผู้บริหารมีการมอบหมายหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในในแต่ละส่วนอย่างชัดเจน มีการระบุแหล่งเผยแพร่รายงานประเมินคุณภาพภายในและมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้กับชุมชนมีคณะทำงานตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้องของเนื้อหารายงานประเมินคุณภาพภายใน และด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง คณะทำงานมีการจัดประชุมเพื่อทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง มีแนวทางการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษามากขึ้น มีแบบบันทึกรายการการเก็บตัวชี้วัด มีแบบตรวจสอบเอกสารหลักฐานการประกันคุณภาพการศึกษา การมอบหมายหน้าที่อย่าง

ชัดเจน โดยในแต่ละกระบวนการดำเนินงานจะมีการนิเทศติดตามงานอย่างต่อเนื่องโดยผู้บริหาร ในภาพรวมของการดำเนินงานทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้ใช้รูปแบบระบุว่ารูปแบบดังกล่าวสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษามีแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในแต่ละองค์ประกอบที่มีความชัดเจนมากขึ้น และมีรูปแบบการดำเนินงานที่เป็นระบบมากขึ้น

3.2 ผลการประเมินรูปแบบฯ พบว่า ด้านความเหมาะสมผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่ารูปแบบมีแนวทางการดำเนินงานและวิธีการดำเนินงานสอดคล้องกับแนวคิดด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่กระทรวงกำหนด คือ การดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในทั้ง 8 องค์ประกอบซึ่งเป็นแนวทางที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินงาน โดยใช้กระบวนการวงจรคุณภาพคือ การวางแผน การดำเนินการ ตรวจสอบ และการกำกับติดตามที่มีความสอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา ด้านความเป็นไปได้ ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่ารูปแบบมีแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในที่สามารถปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษา โดยในแต่ละขั้นตอนมีคำอธิบายรายละเอียดที่ชัดเจนเข้าใจได้ง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงานประกันคุณภาพได้เป็นอย่างดี รูปแบบสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ ได้เนื่องจากแต่ละสถานศึกษาต้องยึดแนวปฏิบัติตามกฎกระทรวงซึ่งก็มีความสอดคล้องกับรูปแบบที่พัฒนาขึ้นที่ยึดตามหลักการของระบบการประกันคุณภาพภายในเช่นเดียวกัน ด้านความเป็นประโยชน์ ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่ารูปแบบมีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการ

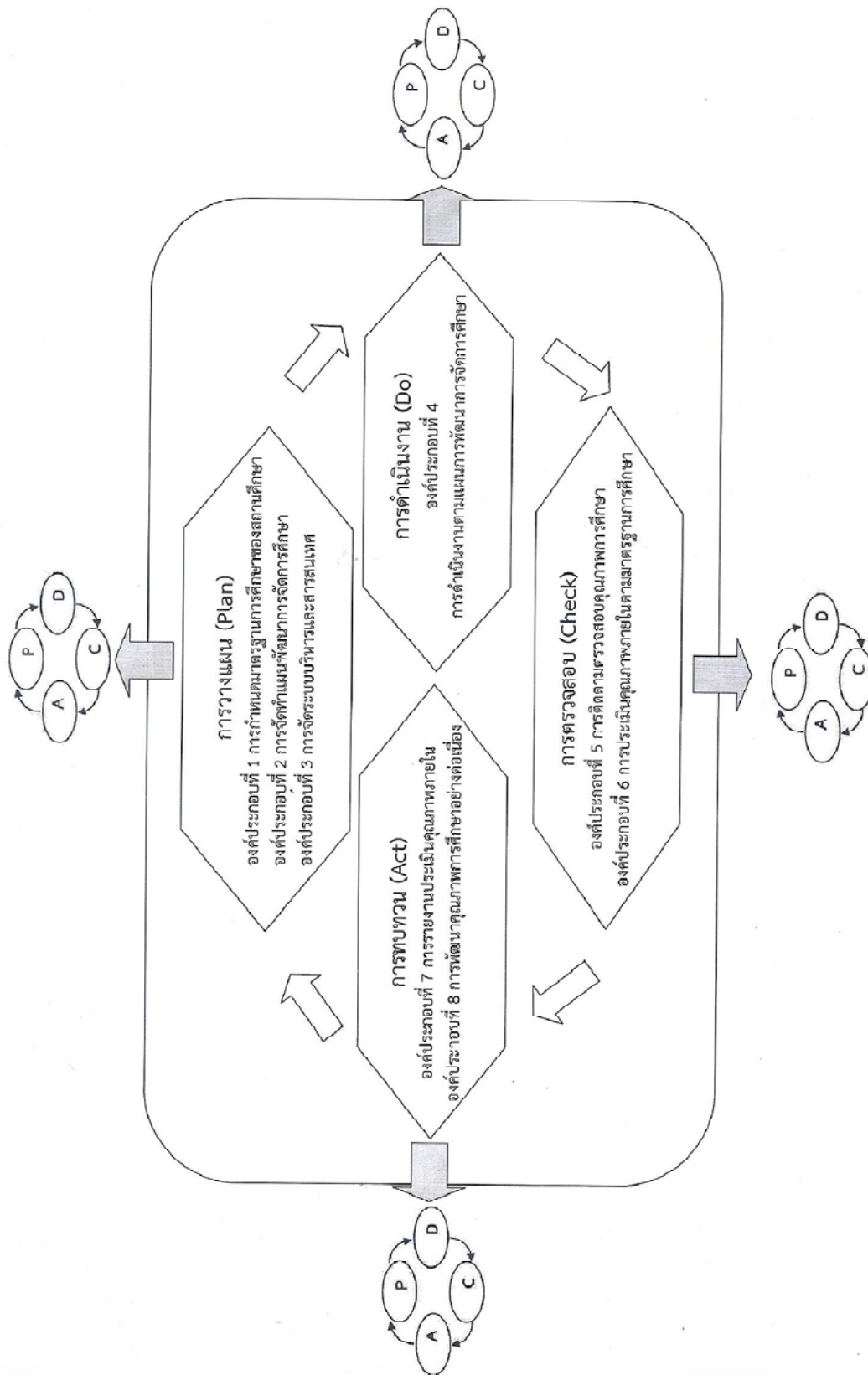
ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้ที่ปฏิบัติการประกันคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้จริง และทำให้มีแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพมากยิ่งขึ้น มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมทั้งของบุคลากรในสถานศึกษาเองและการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านความถูกต้อง ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่ารูปแบบมีแนวทางการดำเนินงานที่มีความถูกต้องตามหลักการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การดำเนินงานตามขั้นตอนของรูปแบบยึดตามวงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งสอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ และมีการตอบสนองตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 มาตรฐาน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารและจัดการศึกษา และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

4. ผลการปรับปรุงรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดสุพรรณบุรี

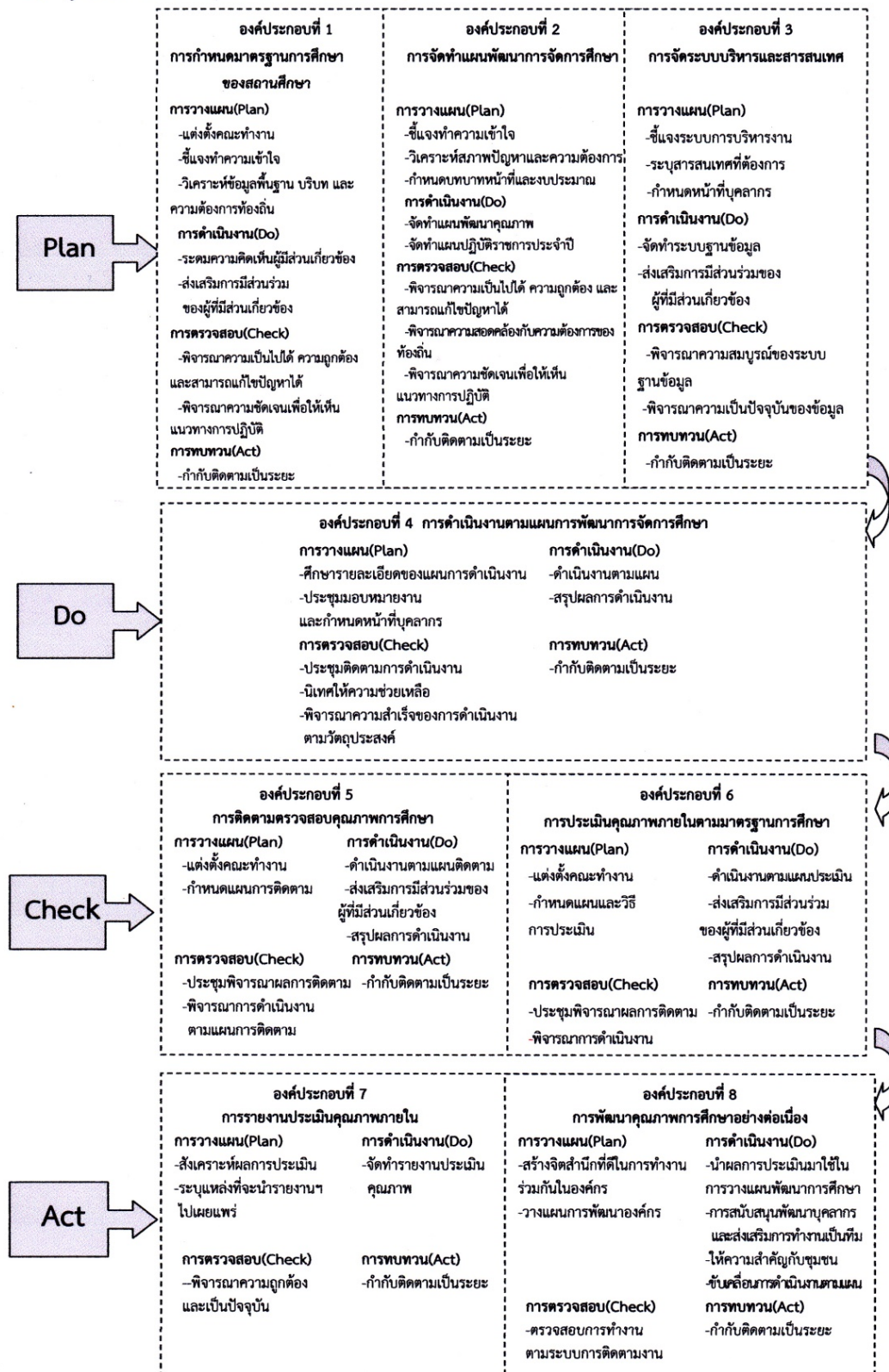
การปรับปรุงรูปแบบได้ดำเนินการหลังจากที่ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กไปทดลองใช้ที่โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา โดยในระหว่างการทดลองใช้รูปแบบดังกล่าวผู้บริหารและคณะครูได้ดำเนินการตามรูปแบบทั้ง 8 องค์ประกอบ โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้คำปรึกษาตลอดช่วงระยะเวลาในการทดลองใช้รูปแบบอย่างใกล้ชิด ซึ่งหลังจากได้มีการทดลองใช้ครบระยะเวลาที่กำหนด ได้มีการดำเนินการประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงานระหว่างการทดลองใช้ในภาพรวม ซึ่งผลจากการประชุมพบว่าคณะทำงาน

ทุกคนเห็นด้วยกับรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามประกาศของกฎกระทรวง โดยมีการนำแนวคิดของวงจรคุณภาพเข้ามาแบ่งเป็นช่วงของขั้นตอนการดำเนินงาน คือ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ และการกำกับติดตาม ทำให้เห็นกระบวนการทำงานว่าในแต่ละขั้นตอนอยู่ในวงจรใดของ PDCA โดยเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบพบว่าในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดที่ชัดเจน สถานศึกษาสามารถปฏิบัติตามได้ แต่ที่ประชุมได้มีข้อเสนอแนะว่าในการนำไปปฏิบัติจริงอาจจะมีการข้ามขั้นตอนหรือรวมในแต่ละขั้นตอนได้ในลักษณะงานที่มีความคล้ายกัน เช่น การตรวจสอบการดำเนินงานและการกำกับติดตามการดำเนินงาน สถานศึกษาจะทำไปในแนวทางเดียวกัน แต่ก็ยังให้คงไว้ในขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อให้ครบองค์ประกอบของวงจรคุณภาพ ซึ่งรูปแบบการประกัน

คุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรีหลังการทดลองใช้ประกอบด้วยโครงสร้างการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ โดยจำแนกองค์ประกอบตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ประกอบด้วย การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน ประกอบด้วย การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ ประกอบด้วย การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และขั้นตอนที่ 4 การทบทวน ประกอบด้วย การทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ปรากฏดังภาพที่ 2 และ 3

ภาพที่ 2 โครงสร้างการดำเนินงานของรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 3 รูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยเสนอข้ออภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญตามลำดับของผลการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลสถานศึกษาขนาดเล็กที่ประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การศึกษาข้อมูลสถานศึกษาขนาดเล็กที่ประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า แนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือการใช้หลักการการทำงานร่วมกัน ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน ร่วมกันรับผิดชอบทั้งผู้เรียนและสถานศึกษา สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) คือ การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือผู้ที่เกี่ยวข้องจะมีส่วนช่วยในการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด นอกนี้ยังพบว่า การดำเนินงานทุกอย่างต้องทำงานแบบพี่น้อง มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ช่วยกันแก้ปัญหา ร่วมกัน โดยยึดการทำงานตามวงจรคุณภาพ PDCA มีการวางแผน ดำเนินงาน ติดตามตรวจสอบ และ ทบทวนการทำงานในทุกงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพเป็นการทำงานที่ทุกคนจะต้องทำเพื่อช่วยกันในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป หากสถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินงานที่ดี สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่วางไว้ ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานก็จะสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างเป็นระบบ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในตอนนี้เป็น คือ มาตรฐานและตัวบ่งชี้มีค่อนข้างมากจึงทำให้บางครั้งในสภาพของสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีครูจำนวนน้อยทำให้มีภาระงานที่เพิ่มมากขึ้นพอสมควร เมื่อพิจารณาผลการวิจัยในประเด็น

ปัจจัยความสำเร็จของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการงานให้เป็นระบบเป็นที่ปรึกษาให้ครูได้ ส่วนครูในสถานศึกษาก็ต้องมีใจในการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือร่วมมือกันทำงานดำเนินงานจริงในทุกกระบวนการ เพื่อให้สามารถเข้าในการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพให้ประสบความสำเร็จของ (ชาคริต ชมชื่น, 2546; กิตติยา สีอ่อน, 2547; สุพัตรา ทรัพย์เสถียร, 2547; รุ่งวิจักขณ์ หวังมณฑลกลาง 2548; จิรนนท์ อารีรอบ, 2549; มานะ พจนะแก้ว, 2549) ที่พบว่า ปัจจัยที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งจะพบว่าปัจจัยที่สำคัญได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร นโยบายการบริหารงาน การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรต่อการประกันคุณภาพ วัฒนธรรมคุณภาพองค์กร แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติในการทำงาน

2. รูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี

รูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นใช้แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ หลักการของการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 3 ประการ คือการพัฒนาคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพ โดยที่การพัฒนาคุณภาพ เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้บรรลุถึงมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ คือ การสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนตระหนักถึงความจำเป็นของการทำงานเป็นกลุ่มอย่างมีระบบ การ

ติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการดำเนินงานของตนเองอย่างต่อเนื่องและมีการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ และการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพ เป็นการดำเนินงานเพื่อตรวจสอบผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และแนวคิดของกระบวนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตามวงจรคุณภาพ PDCA ตั้งแต่ขั้นการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผนหรือขั้นตอนที่วางไว้ (Do) การตรวจสอบหรือการประเมิน (Check) และการนำผลการประเมินย้อนกลับไปทบทวน ปรับปรุงแก้ไข (Act) เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549); สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543); Murgatroyd & Morgan (1994) ที่กำหนดหลักสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยยึดหลักว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ และเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยที่การประกันคุณภาพต้องประกอบไปด้วยการตรวจสอบและการทบทวน ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดดังกล่าวมาผนวกกับแนวคิดของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วยการดำเนินงานโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม 8 ประการ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกลุ่มกระบวนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตามวงจรคุณภาพ PDCA และองค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยในกระบวนการดำเนินงานดังกล่าวจะเน้นหลักกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็น

กระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีบุคลากรจำนวนน้อย ซึ่งการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายจะทำให้เกิดการรับรู้ร่วมกัน การร่วมกันคิด การตัดสินใจ การลงมือปฏิบัติและการแก้ไขปัญหาพร้อมกันเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่น่ามาใช้พัฒนาการดำเนินงานให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Newby (1998); Rampa (2004) ที่ได้ใช้แนวคิดของการจัดการคุณภาพโดยรวมและการจัดการความรู้มาใช้เป็นแนวคิดในการพัฒนาการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

3. การตรวจสอบคุณภาพของร่างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี

กระบวนการในการตรวจสอบคุณภาพของร่างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยใช้กระบวนการสนทนากลุ่มการยืนยันชั้นความดี และการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของรูปแบบฯ ซึ่งผลจากการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับประเด็นที่กำหนดไว้ในรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรีและผลการศึกษาผลชั้นความดีพบว่าผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในเห็นด้วยตามประเด็นของรูปแบบในทุกประเด็น แสดงให้เห็นว่ารูปแบบดังกล่าวที่ผู้วิจัยได้พัฒนามีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและสามารถนำไปใช้ได้

จริงตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผลการยืนยันค้นหามติในการพิจารณาความเหมาะสมในการนำไปใช้ปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรีมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นั้นแสดงว่ารูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรีที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความตรงเชิงโครงสร้างสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ตามกฎกระทรวงที่ว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ พ.ศ. 2553 ที่ประกอบด้วยการดำเนินงาน 8 องค์ประกอบ คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4. ประสิทธิภาพของรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี

จากผลการศึกษาการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระหว่างก่อนการใช้รูปแบบและหลังทดลองใช้รูปแบบ พบว่า บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการทำงานตามระบบ

การประกันคุณภาพภายในมากขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามขั้นตอนในรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดของวงจรคุณภาพ การพัฒนาองค์กร และการจัดการความรู้ ที่การดำเนินงานมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมตามรูปแบบที่กำหนดขึ้น พบว่า คณะทำงานได้มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นระบบมากขึ้น เช่น มีแผนการพัฒนากิจการดำเนินงานติดตามการดำเนินงาน มีเครื่องมือสำหรับการจัดเก็บข้อมูลตามมาตรฐาน ซึ่งการทดลองใช้รูปแบบดังกล่าวเป็นการตรวจสอบว่ารูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเมื่อนำมาใช้จริงเพื่อศึกษาผลการนำไปใช้จริง ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของการพัฒนารูปแบบเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Meason and Khedourri (1985 อ้างใน สุธีรา ตั้งสวานิช (2547)) ที่ว่าวิธีการพัฒนารูปแบบเป็น 5 ขั้นตอน คือ ขั้นรวบรวมปัญหา (Problem Formulation) ขั้นพัฒนารูปแบบ (Model Construction) การทดสอบรูปแบบ (Testing The Model) จำแนกเป็นตรวจสอบความตรงตามสถานการณ์จริง (Valid) และการนำไปทดลองใช้เพื่อเปรียบเทียบผลการนำไปใช้ การทำให้สำเร็จ (Implementation) และการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบให้ทันสมัย (Model Updating) และสอดคล้องกับ บุญชม ศรีสะอาด (2553) ที่ว่าการทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ จำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทำการทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่างๆ ในรูปแบบและอิทธิพลหรือความสำคัญ

ของกลุ่มองค์ประกอบหรือกลุ่มตัวแปรในรูปแบบ และสามารถปรับปรุงแบบใหม่โดยตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่ามีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบ ซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งผลจากการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ผู้วิจัยได้มีการประเมินรูปแบบในประเด็นของความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้องของรูปแบบ ผลการประเมิน พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่ารูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม เนื่องจากแนวทางการดำเนินงานและวิธีการดำเนินงานสอดคล้องแนวคิดด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่กระทรวงกำหนด คือ การดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในทั้ง 8 องค์ประกอบซึ่งเป็นแนวทางที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินงาน รูปแบบมี ความเป็นไปได้ เนื่องจากแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสามารถปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษา โดยในแต่ละขั้นตอนมีคำอธิบายรายละเอียดที่ชัดเจนเข้าใจได้ง่ายไม่ซับซ้อน ซึ่งรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสถานศึกษาสามารถใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงานประกันคุณภาพได้เป็นอย่างดี รูปแบบมีประโยชน์ เนื่องจากมีขั้นตอนการดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้ที่ปฏิบัติการประกันคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้จริง และทำให้มีแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพมากยิ่งขึ้น และรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้องตามแนวทางการดำเนินงานที่ถูกต้องตามหลักการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การดำเนินงานตามขั้นตอนของรูปแบบยึดตามวงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งสอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ นอกจากนี้รูปแบบยังตอบสนองตามมาตรฐาน

การศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 มาตรฐาน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารและจัดการศึกษา และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยที่กระบวนการดำเนินงานเน้นการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในมีองค์ประกอบที่ต่อเนื่องกันตั้งแต่ องค์ประกอบที่ 1 ถึง องค์ประกอบที่ 8 ดังนั้นการดำเนินงานจะต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและมีการประเมินผลเป็นระยะ เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงผลการดำเนินงานในขั้นต่อไป

2. ผลการศึกษาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ในประเด็นของการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากความพร้อมของจำนวนบุคลากรและเครื่องมือต่างๆ เพื่อรองรับการติดตามตรวจสอบ การประเมินคุณภาพการศึกษา ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัด เช่น เขตพื้นที่การศึกษา ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาองค์ความรู้หรือการพัฒนาแบบการติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพให้สามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษา และมีการนิเทศ กำกับ ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

3. การดำเนินตามขั้นตอนภายใต้รูปแบบที่กำหนดมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมกันในทุกภาคส่วน ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม โดยที่บุคลากรในสถานศึกษาต้องร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงานให้แต่ละขั้นตอนเพื่อให้เกิดความคล่องตัว และสามารถขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่อง

4. การนำรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรีไปใช้ ผู้บริหารและคณะครูควรมีการศึกษา คู่มือการใช้รูปแบบให้มีความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน โดยสามารถปรับลดหรือขยายขั้นตอนในแต่ละองค์ประกอบได้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำไปใช้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวคิดของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่มีการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อให้ประสิทธิผลต่อการประกัน

คุณภาพ ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการดำเนินการสมบูรณ์ครบตามองค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพภายใน จึงควรมีการศึกษาวิจัยในระยะยาว เพื่อเป็นการติดตามผลการดำเนินงานและพัฒนาการของผลที่เกิดขึ้น

2. ควรมีการพัฒนาารูปแบบการติดตามตรวจสอบและการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า กระบวนการติดตามตรวจสอบคุณภาพและกระบวนการประเมินภายในตามมาตรฐานการศึกษาเป็นการดำเนินงานที่เป็นปัญหาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก

บรรณานุกรม

- กิตติยา สีอ่อน. 2547. โมเดลเชิงสาเหตุประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสำหรับกลุ่มสาขา **วิทยาศาสตร์สุขภาพ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรนนท์ อารีรอบ. 2549. การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริม **ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- ชาคริต ชมชื่น. 2546. การวิจัยรูปแบบการเสริมสร้างประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา **ภายในสถานศึกษา**. แบบสรุปผลงานวิจัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2553. การพัฒนาการวิจัยโดยใช้รูปแบบ (Online). www.kroobannok.com/news_file/p61238851032.pdf, 4 มีนาคม 2553.

- มานะ พงษ์แก้ว. 2549. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- รุ่งวิจักขณ์ หวังมวนกลาง. 2548. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1. 2553. **เอกสารรายงานข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา 2552 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1.** (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551. **แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- , 2552. **คู่มือการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555(แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ ระยะที่ 2 : 2553-2555).** (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.** กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547. **หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์ดี จำกัด.
- , 2552. **ฐานข้อมูลผลการประเมินภายนอกรอบสอง.** ณ วันที่ 13 มกราคม 2552.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. 2551. **ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน ปีการศึกษา 2550.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2549. **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุธีรา ตั้งสวานิช. 2547. **การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันการเงินภาคธนาคารกับวิทยาลัยของรัฐในการจัดหลักสูตรการศึกษาทางไกลเพื่อพัฒนาพนักงาน.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัตรา ทรัพย์เสถียร. 2547. **การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ.** แบบสรุปผลงานวิจัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- Murgatroyd, Stephen and Morgan, Colin. 1994. **Total Quality Management and the School.** Buckingham: Open University Press.
- Newby, Earl F. 1998. **Total Quality Management and the Elementary School.** Dissertation Abstracts International. 50(06): December.
- Rampa, S.H. (2004). **The Relationship Between total Quality Management and School Improvement.** University of Pretoria. (online). <http://upetd.up.ac.za/thesis/available/etd-03302005-115311/unrestricted/00front.pdf>.